

ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਕੀਮ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ; ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇਹ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਲਈ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਾਰਤਾਕਾਰ ਹਨ।

ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸੇਧ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਹਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਮਾਨ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਦਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਹੁਕਮ ਹੈ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਮਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਹੋਰ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਸ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਸੁਰ ਵਿੱਚ ਬੇਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੇ ਇੱਕ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਜੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਕੋਰਟ-ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰੇ। ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ 'ਤੇ ਦੋ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਾਦੇ ਮੂਲ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਗੁਆਉਣਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਨਾਲ ਉਹ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਹਰਾ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਜੋ ਅਕਸਰ ਹੋਣਾ ਉਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਭੁੱਲ ਗਿਆ, ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਖੁੰਝ ਗਿਆ, ਕਿ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ। ਧਾਰਾ 115, ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕੇਸ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਮੱਗਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਾਹਰ, ਅਤੇ ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ, ਖਰਚ ਜਾਂ ਤੰਗੀ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਲਦੀ ਨਿਆਂ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 115 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਵਿਚਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਵੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ, ਜੇ.- ਮੈਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਕੁਮਾਰ
ਗਰੇਵਰ
ਬਨਾਮ
ਪਰਮੇਸ਼ਰੀ
ਦੇਵੀ
ਅਤੇ ਹੋਰ
ਦੁਆ, ਜੋ

ਐਸ.ਬੀ. ਕੈਪੂਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਈ.ਡੀ. ਦੁਆ ਅਤੇ ਡੀ.ਕੇ. ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੇ ਅੱਗੇ

ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ

ਬਨਾਮ

ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ

1963 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 1453.

ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ (1955 ਦਾ XIII)- ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਅਤੇ 32. ਜੀ,—ਕੀ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ—
ਅਗਲੇ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਤੋਹਫਾ—ਕੀ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਗ ਦੀ ਮਾਤਰਾ—ਕੀਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ—
ਕੀ ਦਾਨੀ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

1965
ਦਸੰਬਰ, 24

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 32 ਐੱਫ ਐੱਫ ਅਤੇ 32 ਜੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੈਧ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਧਾਰਾ 14 , 19 ਅਤੇ 31 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਗ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਗਲੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤੋਹਫੇ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਐੱਫ ਐੱਫ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਸਦੀ ਇਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ . ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 22 ਅਕਤੂਬਰ, 1962, 29 ਜਨਵਰੀ, 1963 ਅਤੇ 2 ਜੁਲਾਈ, 1963 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਟੀਓਰਰੀ , ਮੰਡਾਮੱਸ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰ. 2, 3 ਅਤੇ 4 ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬਾਲ ਰਾਜ ਤੁਲੀ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਬੀ.ਐਸ. ਬਾਜਵਾ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਐਸ.ਕੇ. ਤੁਲੀ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਲਈ।

ਜਗਮੋਹਨ ਲਾਲ ਸੇਠੀ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਲਛਮਣ ਦਾਸ ਕੋਸ਼ਲ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਪਟੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਅਤੇ ਪੀ.ਆਰ. ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਆਰਡਰ

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ –

ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.-

ਮਹਾਜਨ, ਜੇ.- ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ: 1635 ਆਫ਼ 1962 ਅਤੇ 1963 ਦੇ 985, 1023 ਅਤੇ 1453 ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ (1) ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1635 ਆਫ਼ 1962 ਅਤੇ 985, 1023 ਅਤੇ 1453 ਆਫ਼ 1963, ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। 1964 ਦੇ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 14 ਅਤੇ 616 ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋ ਵਾਧੂ ਮਾਮਲੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਬਿੰਦੂ ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਾਧੂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਲਈ, 1963 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1453 ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। 26 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ। ਇੰਤਕਾਲ 28 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੰਤਕਾਲ 4 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਤੋਹਫ਼ੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੋਹਫ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪੂਰਨ ਮਾਲਕ ਬਣਨ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਖੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੈਪਸੂ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਂਡ ਐਗਰੀਕਲਚਰਲ ਲੈਂਡਜ਼ ਐਕਟ (1955 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰ. 13) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਐਕਟ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ 4 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਯੂਨੀਅਨ ਗਜ਼ਟ (ਅਸਾਧਾਰਨ) ਉਸੇ ਮਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ 6 ਮਾਰਚ, 1955 ਨੂੰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਈਆਂ। ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਾਅ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਬੰਧਤ ਹਾਂ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ 1956 ਦਾ ਦੂਜਾ ਸੋਧ ਐਕਟ 15 ਹੈ। ਇਸ ਸੋਧ ਨੇ ਮੂਲ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਇ IV-A ਜੋੜਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਅਧਿਆਏ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ "ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਸੀਲਿੰਗ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ" ਹੈ। ਇਸ ਸੋਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਛੱਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਵਾਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ। ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ 1955 ਦੇ 13 ਨੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇੱਕ 'ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀਮਾ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। 'ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ' 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ, ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ, 60 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 60 ਏਕੜ ਹੋ ਗਈ। ਆਗਿਆਯੋਗ ਸੀਮਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਸਿਰਫ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਲਾਭ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਧਿਆਇ 4-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਧਾਰਾ 32-ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਹੋਲਿੰਗ 'ਤੇ ਇੱਕ ਛੱਤ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਛੱਤ ਹੈ- ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜੋ ਕੁੱਲ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਅਨੁਮਤੀਯੋਗ ਸੀਮਾ ਧਾਰਾ 3 ਦੁਆਰਾ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 80 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 80 ਏਕੜ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਨੂੰ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਨੁਮਤੀ ਸੀਮਾ 40 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਸੀ ਅਤੇ ਆਮ ਏਕੜ 100 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੀ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨਿਯਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32- ਐੱਫ. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਐੱਫ, ਜਿਸ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

“32-ਐੱਫ. (1) ਕੁਲੈਕਟਰ, ਲਿਖਤੀ ਹੁਕਮ ਦੇ ਕੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਿਮ ਬਿਆਨ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

(2) ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜਾਂ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ ਜੋ ਲੋੜ ਹੋਵੇ।

ਧਾਰਾ 32-ਜੀ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕਤਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਕਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਗ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

“32-ਜੀ (1) ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 32-ਈ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਭਾਵ ਕਰੋ-

ਏ) ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ-

(i) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ 25 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਲਈ, 12 ਗੁਣਾ ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਇਆ; ਅਤੇ

(ii) ਅਗਲੇ 25 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ, ਨਿਰਪੱਖ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਨੌਂ ਗੁਣਾ; ਅਤੇ

(iii) ਬਾਕੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ, ਨੌਂਬੇ ਗੁਣਾ ਜ਼ਮੀਨ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮਾਲ (ਦਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਕਰਾਂ ਸਮੇਤ) ਜਾਂ ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਏ (ਦਰਾਂ ਅਤੇ ਉਪਕਰਾਂ ਸਮੇਤ) ਦੇ ਨੱਬੇ ਗੁਣਾ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਦੇ ਸੌ ਰੁਪਏ, ਜੇ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ:

ਅੱਗੋਂ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਜਾਹ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (i), (ii) ਅਤੇ (iii) ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(ਬੀ) ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਰਾਨੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ, ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ 45 ਗੁਣਾ, ਜੇ ਕਿ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਰ 'ਤੇ, ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ, ਜੇ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ।

ਵਿਆਖਿਆ - ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ 'ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਇਆ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਪੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੁਕਤ ਪੈਪਸੂ ਭੂਮੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਚਿਤ ਕਿਰਾਇਆ।

(2) ਕੁਲੈਕਟਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬਿਆਨ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਿਲਚਸਪੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਦੇਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਏਜੰਟ ਦੁਆਰਾ (ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ) ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ ਦੱਸਣ ਲਈ- ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਵੇਗਾ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ।

(2- ਏ) -) ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨਿਯਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਗਿਰਵੀਧਾਰੀ ਨੂੰ ਦੇਣਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਮੌਰਗੇਜ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮੋਰਟਗੇਜ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਜੇ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਹੋਵੇਗਾ।

(3) ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲੀਏ ਤੋਂ 20 ਗੁਣਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ, ਢਾਂਚਾ, ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਜਾਂ ਫਸਲ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮਾਲਕ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇ ਕਿ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ, ਢਾਂਚੇ, ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਜਾਂ ਫਸਲ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਚੌਥਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਜੇ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:-

(ਏ) ਫਸਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ; ਅਤੇ

(ਬੀ) ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਪੈਪਸੂ ਭੂਮੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ, ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 32-ਕੇ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (12) ਅਧੀਨ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (6) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ, ਢਾਂਚੇ, ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਜਾਂ ਫਸਲ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਢਾਂਚਾ, ਟਿਊਬਵੈੱਲ ਜਾਂ ਫਸਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਮਾਲਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਅਗਲੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਅੱਗੇ ਕਿ ਫਸਲ ਨੂੰ ਉਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜੇ ਖਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਹ ਫਸਲ ਦਾ ਬਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ।”

ਸੈਕਸ਼ਨ 32- ਜੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32- ਐੱਲ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤਬਾਦਲੇ, ਅਦਲਾ-ਬਦਲੀ, ਲੀਜ਼, ਸਮਝੌਤੇ ਜਾਂ ਬੰਦੋਬਸਤ ਦੁਆਰਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32- ਐੱਮ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰਸ਼ੁਦਾ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਵੀ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਐਨ 'ਸਰਪਲੱਸ ਏਰੀਆ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰਦਾ ਹੈ-

“.....ਇਜਾਜ਼ਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਉਹ ਖੇਤਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਬੀ.ਬੀ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“32-ਬੀ.ਬੀ. * * *.

(2) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੁਆਰਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਜਾਂ ਹਿੱਸਾ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ, ਦਸ ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ, ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 32-ਡੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ-

(ਏ) ਅਜਿਹੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਜਾਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 32-ਕੇ ਅਧੀਨ ਛੇਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਬੀ) ਅਜਿਹੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿਸਦਾ ਉਹ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

* * *.

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਭੂਮੀ (ਸੇਧ) ਐਕਟ, 1959 (1959 ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3) ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 32-ਬੀਬੀ ਅਤੇ 32-ਐਫਐਫ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸੇਧ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਅਤੇ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਨ, , ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਲਈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ 30 ਜੁਲਾਈ, 1958 ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ

ਕਿਸੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਜ਼ਿਮੀਦਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਯਮ 23- ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ ਐਕਟ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਏ. ਨਿਯਮ 23-ਏ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

“23-ਏ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਐੱਫਐੱਫ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਿਸ਼ਤੇ—ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 32-ਐੱਫਐੱਫ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਿਸ਼ਤੇ ਪਤਨੀ ਜਾਂ ਪਤੀ, ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੇ ਵੰਸ਼ਜ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਦੀ ਔਲਾਦ, ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ, ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਮਾਂ ਦੀ ਭੈਣ, ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵੰਸ਼ਜ, ਮਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵੰਸ਼ਜ, ਪਤਨੀ ਦੇ ਭਰਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਦੇ ਪਤੀ।”

ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 32 ਡੀਡੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ (ਸੋਧ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ) ਐਕਟ ਨੰ. 1962 ਦੁਆਰਾ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਸੰਬੰਧਤ ਮਿਤੀ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੱਕ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਐੱਫ ਐੱਫ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 2, 4, 5, 7 ਅਤੇ 10 ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, 20 ਜੁਲਾਈ, 1962 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਕਟ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਹ ਉਦੇਸ਼ ਵੀ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੋਂ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਦਰਮਿਆਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਤਬਾਦਲੇ ਦੇ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵੈਧ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨਾਂ (ਸੋਧ) ਐਕਟ ਨੰਬਰ 3, 1959 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਧਾਰਾ 32-ਐੱਫ.ਐੱਫ, 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਅਤੇ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਦਰਮਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਬਾਦਲਿਆਂ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 32- ਐੱਫ.ਐੱਫ, ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੇ ਵਾਇਰਸ ਬਾਰੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ, ਜਿਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਜੀ, ਜੋ ਸਲੈਬ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਲਈ ਪੱਖਪਾਤੀ

ਮਾਪਦੰਡ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਏ.ਪੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਸਵਾਮੀ ਨਾਇਡੂ ਬਨਾਮ ਮਦਰਾਸ ਰਾਜ (2) ਅਤੇ ਕਰੀਮਬਿਲ ਕੁਨਹੀਕੋਮਨ ਅਤੇ ਕੇ. ਗਣਪਤੀ ਭੱਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (3) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 32-ਜੀ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਐਕਟ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਅਤੇ 19 ਦੇ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟ ਦੇ ਕੁਝ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ (1) ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਹੀ ਨਿਯਮ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਸ਼ਿਅਮ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਾਲ ਬੋਰਡ, ਰਾਜਸਥਾਨ (4) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਾ ਬਨਾਮ ਦੌਲਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ (5) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪੈਪਸੂ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਭੂਮੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਡਵੇ ਸੀ.ਜੇ., ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ:-

“1956 ਦੇ ਐਕਟ 28 ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42, 1956 ਵਿੱਚ ਜੇੜੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 1956 ਦੇ ਐਕਟ 28 ਦੁਆਰਾ ਸੇਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਖੱਟੇਦਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਸੀ। ਕਬੀਲੇ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਹੇਲਡਿੰਗ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਖੱਟੇਦਾਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਜੇ ਇਸਨੂੰ ਡੀਮਿੰਗ ਕਲਾਜ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਪਿਛਲਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ 'ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ' ਸ਼ਬਦ 1956 ਦੇ ਐਕਟ 28 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ। ਡੀਮਿੰਗ ਕਲੇਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਨੂੰ ਉਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ

ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1955 ਅਤੇ 22 ਸਤੰਬਰ, 1956 ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19(1)(ਐੱਫ) ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਹਾਸਲ ਕਰਨ, ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਉਣ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਟੀਕਲ 19(5) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਟੀਕਲ 19(5) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ, ਵਾਜਬ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਨੁਛੇਦ 19(1) (ਐੱਫ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਹੀ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ 'ਹਿੱਤ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਾਇਮ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ, ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ। "ਸੁਰੱਖਿਆ" ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹਿੱਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਨਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ 1956 ਦੇ ਐਕਟ 28 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ, ਜੇਕਰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਪਰ ਵਿਕਰੇਤਾ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੰਨਣ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ (5) ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 19(1)(ਐੱਫ) ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। 1964 ਦੇ ਐਕਟ 12 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੀ ਸਾਧਾਰਨ ਰੀਡਿੰਗ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਨਵੀਂ ਧਾਰਾ 42 ਪੁਰਾਣੀ ਧਾਰਾ 42 ਨੂੰ ਇਸ ਸੇਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਅਰਥਾਤ, 1 ਮਈ, 1964 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਐਕਟ 1956 ਦੇ ਐਕਟ 28 ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਡੀਮਿੰਗ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਯੋਗ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ (ਸਤਾਰਵੀਂ ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1964, ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਕਤ ਸੋਧ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ।“

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਕੋਂਸਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1938 ਦੇ ਐਕਟ 10 ਦੁਆਰਾ ਸੇਧੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਐਲੀਨੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਐਕਟ (1900 ਦਾ 13) ਦੀ ਧਾਰਾ 13-ਏ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇੰਡੀਆ ਐਕਟ, 1935 ਦੀ ਧਾਰਾ 298(2) ਦੇ ਉਲਟ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਲਝੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 14 ਅਤੇ 19 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:-

“31-ਏ. (1) ਆਰਟੀਕਲ 13 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ-

(ਏ) ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸੋਧਣਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਯੋਗ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਅਨੁਛੇਦ 14, ਆਰਟੀਕਲ 19 ਜਾਂ ਆਰਟੀਕਲ 31 ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ, ਜਾਂ ਖੋਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਘਟਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ।

"(2) ਇਸ ਲੇਖ ਵਿੱਚ, -

(ਏ) ਸਮੀਕਰਨ 'ਜਾਇਦਾਦ', ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ

ਸਥਾਨਕ ਖੇਤਰ, ਉਸ ਸਮੀਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਸਥਾਨਕ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਉਹੀ ਅਰਥ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗਾ-

(i) ਕੋਈ ਜਾਗੀਰ, ਇਨਾਮ ਜਾਂ ਮੁਆਫੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਗਰਾਂਟ ਅਤੇ ਮਦਰਾਸ ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਜਨਮਮ ਅਧਿਕਾਰ;

(ii) ਰਾਇਤਵਾੜੀ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ;

(iii) ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ, ਜੰਗਲੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਚਰਾਗਾਹ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ

ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰਾਂ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਢਾਂਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ:

(ਬੀ) ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਅਧਿਕਾਰ' ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਮਾਲਕ, ਉਪ-ਮਾਲਕ, ਅਧੀਨ-ਮਾਲਕ, ਕਾਰਜਕਾਲ-ਧਾਰਕ (ਰਾਇਤ, ਅਧੀਨ-ਰਾਇਤ) ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਚੋਲੇ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਦਾਇਰਾ ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਭਾਵੇਂ ਧਾਰਾ 14, 19 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਤੇ 31 ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਆਤਮਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (6) ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਸਮਾਨ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹੀ ਆਧਾਰ, ਅਰਥਾਤ, ਕਿ ਉਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: -

"ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਨੂੰ ਧਾਰਾ 31-ਏ(ਐਲ)(ਏ) ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਕੋਈ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ' ਦੇ ਐਪਲੀਟਿਊਡ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਕਿ (1) ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਭਾਵ, ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੇ ਅਸਲ ਟਿਲਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ - ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ (2) ਛੋਟੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸੰਸਥਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਸਥਾਈ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸਦੀ ਵਧੀਆ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੀ, ਅਨੁਛੇਦ 31-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਵਰਣਿਤ 'ਜਾਇਦਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਅਸਟੇਟ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ

ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (2) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

'(ਬੀ) ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਮਾਲਕ, ਉਪ-ਮਾਲਕ, ਅਧੀਨ-ਮਾਲਕ, ਕਾਰਜਕਾਲ-ਧਾਰਕ (ਰਯਤ, ਅਧੀਨ-ਰਾਇਤ) ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਚੋਲੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ।

ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 'ਅਧਿਕਾਰ' ਦੀ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਬ ਸੰਮਲਿਤ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ 'ਲੇਟਵੇਂ' ਅਤੇ 'ਵਰਟੀਕਲ' ਵੰਡ, ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪਤਾ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਇੱਕ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੀ ਵਿਆਜ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋ ਪ੍ਰਾਈਟਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਹਿ-ਸ਼ੇਅਰਰ ਪ੍ਰੋਪਰਾਈਟਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ, ਸਮੀਕਰਨ 'ਅਸਟੇਟ' ਜਾਂ 'ਅਧਿਕਾਰ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਸੰਪੱਤੀ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ-ਗਿਣਾਤਮਕ ਅਤੇ ਗੁਣਾਤਮਕ-ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ, ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਜਿੰਨਾ ਚੌੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਈ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਜਾਣਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਰਾਇਤ ਜਾਂ ਇੱਕ ਅਧੀਨ ਰਾਇਤ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਇੱਕ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਪਰ ਇਸਦੇ ਸਿਰਫ ਛੋਟੇ ਹਿੱਸੇ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਸੀਮਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ 'ਅਸਟੇਟ' ਜਾਂ 'ਅਧਿਕਾਰ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਦੇ ਸੋਧਾਂ ਦੁਆਰਾ -ਇੱਕ 1951 ਵਿੱਚ (ਪਹਿਲੀ ਸੋਧ) ਅਤੇ ਦੂਜੀ 1955 ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। (ਚੌਥੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ)-ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ, ਖੇਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਹਰ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਸਮੀਕਰਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਕਸਾਰ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਐਕਟ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ 'ਪ੍ਰਾਪਤ' ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੰਕੁਚਿਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਜਿਹਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਪੂਰੇ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ

ਪਿੱਛੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।"

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੇ ਹੋਰ ਰਾਜਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਰਾਮ ਨਰਾਇਣ ਮੇਧੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ ਬੰਬੇ (7) (ਬੰਬੇ ਐਕਟ) ਸੋਨਾਪੁਰ ਟੀ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਿਟੇਡ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਮਜ਼ੀਰੁਨਨੇਸਾ ਬਨਾਮ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਕਾਮਰੂਪ ਦੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (8); {ਅਸਾਮ ਐਕਟ}, ਰਘੁਵੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਬਨਾਮ ਅਜਮੇਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (9); (ਰਾਜਸਥਾਨ ਐਕਟ), ਬਿਹਾਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਉਮੇਸ਼ ਝਾਮ (10); (ਬਿਹਾਰ ਐਕਟ) ਅਤੇ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (11) [ਈਸਟ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ (ਕੰਸੋਲਿਡੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੀਵੈਨਸ਼ਨ ਆਫ ਫ੍ਰੈਗਮੈਂਟੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ; ਪੰਜਾਬ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਐਕਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਲੇਜ ਕਾਮਨ ਲੈਂਡਜ਼ (ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ) ਐਕਟ] ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ, ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪੜਤਾਲ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੇ ਵਾਇਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦੂਜੀ ਦਲੀਲ, ਜੋ ਕਿ ਏ.ਪੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਸਵਾਮੀ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ, ਕਰਿਮਬਿਲ ਕੁੰਹੀਕੋਮਨ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਵੇਣੀ ਸ਼ਿਆਮ ਸ਼ਰਮਾ ਬਨਾਮ ਮਾਲ ਬੋਰਡ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਅਜਮੇਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। 4), ਨੂੰ ਵੀ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੇਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾ ਵਿਵਾਦ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਫੈਸਲਿਆਂ- ਏ. ਪੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਸਵਾਮੀ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਕਰਿਮਬਿਲ ਕੁੰਹੀਕੋਮਨ ਦੇ ਕੇਸ- ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਸਿਰਫ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਏਪੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਸਵਾਮੀ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹੀ ਗੱਲ ਕਰਿਮਬਿਲ ਕੁੰਹੀਕੋਮਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦਾ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 31-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕੇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ

ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰ ਇਹ ਏ.ਪੀ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਸਵਾਮੀ ਨਾਇਡੂ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਕਰਿਮਬਿਲ ਕੁੰਗੀਕੋਮਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ੁੱਧ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਐੱਫਐੱਫ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 14, 19 ਅਤੇ 31 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਐੱਫਐੱਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਟੁਕੜਾ ਹੈ।

ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਮਿਸਟਰ ਤੁਲੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਹਾਇਕ ਦਲੀਲਾਂ ਛੱਡਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 32-ਐਫਐਫ ਅਤੇ 32-ਐਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਤੋਹਫਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਤੀ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਤੋਹਫੇ ਵੈਧ ਹਨ। ਜੇ 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਅਤੇ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1956 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਹੈ। ਵਿਰਾਸਤ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੁਭਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਹ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤੋਹਫੇ ਨੂੰ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਗਤੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਵੇਗ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਖਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਧਾਰਕ ਨੇ ਜੋ ਕੀਤਾ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਵਾਧੂ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤੋਹਫੇ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ; ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਗਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਦਲੀਲ ਉਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਤੁਲੀ ਦੀ ਆਖਰੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਪਲੱਸ ਰਕਬਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੈਕਸ਼ਨ 32-ਐਫਐਫ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ 21 ਅਗਸਤ, 1956 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਡਿਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦਾ ਇਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਪਰ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਨਿਪਟਾਰਾ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸ਼ੁੱਧ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤਬਾਦਲੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਤਬਾਦਲਾ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਜਾਇਦਾਦ ਤਬਾਦਲੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਦਲੀਲ, ਕਿ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਨਾ ਦੇਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦਾਨੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਹੀ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰਬਰ 1635 ਆਫ਼ 1962 ਅਤੇ 985, 1023 ਅਤੇ 1453 ਆਫ਼ 1963 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰਬਰ 14 ਅਤੇ 616 ਆਫ਼ 1964 ਦੇ ਵਾਧੂ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਅਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਚਲੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਧਿਰਾਂ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੰਬਰ 1635 ਆਫ਼ 1962 ਅਤੇ 985, 1023 ਅਤੇ 1453 ਆਫ਼ 1963 ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 1964 ਦੇ 14 ਅਤੇ 616 ਵਿੱਚ ਖਰਚੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਮਾਣਯੋਗ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

-
- (1) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1963) 2 ਪੰਜਾਬ 852-1963 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 961
 - (2) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1964 ਐਸ.ਸੀ. 15151
 - (3) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1962 ਐਸ.ਸੀ. 723.
 - (4) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1965 ਰਾਜ. 54.
 - (5) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1946 ਪੀ.ਸੀ. 66.
 - (6) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਸ.ਸੀ. 519.
 - (7) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਸ.ਸੀ. 459

(8) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1962 ਐਸ.ਸੀ. 137.

(9) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1959 ਐਸ.ਸੀ. 475.

(10) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1962 ਐਸ.ਸੀ. 50.

(11) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1965 ਐਸ.ਸੀ. 632.

ਸੀਮਾ ਰਾਈ (ਅਨੁਵਾਦਕ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ : ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜਿਹ ਦਿਤੀ ਜਾਏਗੀ।